

Švýcarský summit o Ukrajině: Biden chyběl, Zelenského to rozrušilo

- editor007 | 16. června 2024

SVĚT / UKRAJINA: Kolem 100 zemí a organizací se účastní dvoudenní konference ve Švýcarsku, která má nalézt cestu k míru mezi Ukrajinou a Ruskem. Jednání, kterých se nezúčastní Rusko ani Čína, však k míru přímo nepovedou ani dle ukrajinského prezidenta Volodymyra Zelenského a půjde spíše o určení, jak spravedlivého míru v budoucnu dosáhnout. O skutečném ukončení války se pak dle Zelenského má jednat až na příští akci. Americký prezident Joe Biden ukrajinského lídra dle BBC „rozrušil“ již před začátkem summitu.

Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskij se na konferenci v letovisku Bürgenstocku nedaleko švýcarského Lucernu chce pokusit nalézt podporu pro desetibodový mírový plán, který poprvé představil koncem roku 2022 a britská BBC píše, že Švýcaři zároveň doufají, že by na ukrajinském summitu mohly vzniknout první předběžné náčrtý mírového procesu.

Přestože se setkání nezúčastní Rusko ani Čína, BBC poznamenává, že pro Ukrajinu je pozitivní už samotný fakt, že se toto setkání v resortu nad Lucernským jezerem vůbec koná. „Věřím, že na summitu budeme svědky toho, jak se zde tvoří dějiny. Kéž by byl co nejdříve nastolen spravedlivý mír,“ řekl ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskij při zahájení akce.

Dle Zelenského se tímto setkáním „podařilo vrátit světu myšlenku, že společným úsilím lze zastavit válku a nastolit spravedlivý mír“.

Agentura AP přitom poukazuje, že se o míru bez Ruska má jednat zrovna v době, kdy jsou si obě bojující strany po třech letech války „stále vzdálenější jak nikdy předtím“. „Kyjev trvá na svých požadavcích, aby Rusko opustilo všechna ukrajinská území, kterých se zmocnilo, a Moskva pokračuje v drtivé ofenzivě, která již zabrala rozsáhlé oblasti východní a jižní Ukrajiny,“ píše AP.

Ukončení války ještě summit nepřinese

Dle Zelenského aktuální jednání povedou k „vytvoření historie“ a bude nutné zjistit, jak onoho „spravedlivého míru“ dosáhnout. „Na prvním mírovém summitu musíme určit, jak dosáhnout spravedlivého míru, abychom se na druhém již mohli dohodnout na skutečném ukončení války,“ řekl a dal tak najevo, že půjde spíše o koordinaci před dalším summitem, který by již měl skutečně jednat o ukončení války.

Politici v Kyjevě podle BBC vítali každého potvrzeného účastníka jako gesto podpory a obří summit by podle politické reprezentace napadené země měl Moskvě ukázat, že svět stojí na straně Ukrajiny – a mezinárodního práva.

„Je důležité vytvořit politický a právní rámec pro budoucí mír. Ukázat, že míru lze dosáhnout pouze v rámci Zelenského deseti bodů,“ říká ukrajinský poslanec Oleksandr Merežko, o co dle něj na prvním summitu půjde. „To zahrnuje územní celistvost Ukrajiny a její svrchovanost,“ dodává, že požadavkem Ukrajiny bude, aby bylo Rusko donuceno vrátit veškeré okupované ukrajinské území. Tedy včetně Donbasu i Krymu.

Ukrajina chce dle britské veřejnoprávní stanice nyní za svou formulaci postavit co nejvíce zemí a

vyvinout „psychologický tlak“ na Rusko, aby takové podmínky přijalo. Dle britských novinářů se však něco takového aktuálně „zdá nepravděpodobné“. Summit dle nich byl poprvé navržen v době, kdy situace na bojišti vypadala pro Kyjev nadějněji, avšak od té doby se dynamika na frontě změnila.

Biden Zelenského „rozrušil“

Samotného Zelenského mělo navíc „rozrušit“, že nejenže se v silném diplomatickém zastoupení na summit nedostaví Indie či Čína, ale ani americký prezident Joe Biden. Agentura Reuters podotýká, že ze zemí, které nepřijedou, je největší ranou pro Kyjev zejména Čína, která je klíčovým odběratelem ruské ropy a dodavatelem zboží, jež má Moskvě pomáhat udržet její výrobní základnu.

„Zdá se, že Čína se rozhodla neomezeně podporovat svého strategického partnera, Rusko, nikoli mírový proces; agresora, nikoli mír,“ komentoval to pro BBC Merežko.

Stanice zmiňuje i ruské pohrdavé postoje, zmiňující, že je akce bezvýznamná. Ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov ji označil za „bezcnou“ a za „slepou uličku“. Zároveň však Moskvě účast dalších zemí není zcela lhostejná a na své spojence tlačí, aby summit bojkotovali.

Americká viceprezidentka Kamala Harrisová, kterou Biden vyslal místo sebe, míní, že Rusko s průběhem války není samo spokojené. „Tato válka zůstává pro Putina naprostým neúspěchem. Jsem zde ve Švýcarsku, abych se postavila za Ukrajinu a vedoucí představitele z celého světa a podpořila spravedlivý a trvalý mír,“ uvedla Harrisová dle CNN.

V prohlášení Bílého domu z tohoto týdne zaznívá, že vizí USA a Ukrajiny je spravedlivý mír či to, že se Rusko „bude zodpovídat za škody, které v této válce napáchalo“.

„Tuto vizi budeme moci důrazně potvrdit na historické mírové konferenci, která se koná tento víkend ve Švýcarsku a na níž bude Spojené státy zastupovat viceprezidentka Harrisová,“ informoval Bílý dům.

Mír za každou cenu Ukrajina nechce

Reuters odkazuje na Zelenského slova, že „výsledkem“ je již samotná schůzka. Sám ukrajinský prezident prý připustil, že je udržení mezinárodní podpory v době, kdy válka, která trvá již třetím rokem, velmi obtížné.

Poté, co ruský prezident Vladimir Putin v předvečer konání akce pronesl, že požaduje, aby Ukrajiny jeho zemi podstoupila čtyři své regiony včetně území, které je zcela pod kontrolou Kyjeva, což Ukrajina označila za „směšný“ návrh, si BBC nemyslí, že by se jedna ze zemí chtěla vzdát a nepokračovat v boji.

Profesor na King's College London Sam Greene z Centra pro analýzu evropské politiky (CEPA) podotýká, že Ukrajina spíše nežli závazku míru za každou cenu chce dosáhnout „závazku vyhrát válku“.

Jednání u Lucernského jezera se primárně podle BBC zaměří na tři nejméně sporné body mírové formule prezidenta Zelenského: otázky jaderné bezpečnosti, dodávek potravin na světové trhy a návratu unesených ukrajinských dětí a vězňů domů.